

Izglītības ministris Dr A. Tentelis 20. okt. atklāja skolu radio pusstundas.

Ievadot radiofonā skolu pusstundas, izglītības ministris Dr A. Tentelis; starp citu, teica:

„Sirsnīgi sveicinu jūs visus, kas esat pulcējušies savās skolās pa visiem Latvijas novadiem, gar Igaunijas, Krievijas, Lietavas robežām, pilsētās un uz laukiem, lai noklausītos šī mācības gada pirmajā radiofona skolu pusstundā. Sirsnīgi sveicinu skolotājus — skolas darba vadītājus, sirsnīgi sveicinu skolniekus un skolnieces — skolas darba darītājus. Kā jūs visi esat šodien apvienoti skolu pusstundas klausītāji, tāpat apvienoti vienās telpās norit jūsu kopīgais skolas darbs.

Jūsu skolas darbus jums jācenšas labi veikt. Jums katram savs darbs ir jānoved galā, un tā jānoved galā, ka jūs visi būtu ar sevi apmierināti, vēl vairāk, lai jūs varētu priecāties par jauniem sasniegumiem un jauniem ieguvumiem. Jums visiem jāstrādā tā, lai nākošā gada beigās ar pilnu apziņu varētu teikt: mēs esam savu darbu veikuši, esam veikuši visu to, ko prasa mūsu tauta, valsts un ministrija, lai gan ministrija ir tikai tā iestāde, kuŗas uzdevums ir pārraudzīt jūsu darbu.

Ka skolotāji dara valsts darbu, tas saprotams, bet ka arī skolēni dara valsts darbu, tas vēl nav tik skaidrs. Valsts darbam un katram darbam ir savs mācības laiks, un tas ir šī valsts darba pirmā stadija. Tad nāk pats darba laiks un pēc tam trešā stadija, kad darbinieks vairs nespēj darbu veikt un valsts gādā par darbinieku. Sagatavošanas laiks ir tikpat svarīgs, kā pats darba laiks, tādēļ jums jāpieliek visas pūles, lai arī šo darbu labi veiktu. Jums jācenšas vairogt zināšanas, stiprināt raksturu un audzināt neatlaidīgu gribu iet uz priekšu valsts darbā, tēvzemes un tautas mīlestībā. Tikai tad varēs būt drošs, ka šis cilvēka darba posms ir bijis svētīgs. Jūsu dzīves posms ir taisni tas laiks, kad jūšos aug, attīstās un nobriest nākamais pilsonis, nākamā valsts darba strādnieks, tāpēc netaupāt laika pārdomām, kā jūs vislabāk varētu veikt savus tagadējos pienākumus. Jums tas nenāksies grūti, ja vien kaut cik sekosiet savu audzinātāju aizrādījumiem. Apzināties savu pienākumu un neļaut vīglprātībai jūs pārsteigt. Valsts darbu darāt ikkatrs skolēns, vai tas ir pamatskolā, arodu vai vidusskolā, vai arī augstskolā. Visi jau sagatavojaties nākamam valsts darbam. Nedomājiet tikai, ka valsts darbs ir valsts ierēdņa darbs, tas darbs, ko strādā kancelejās, iestādēs, un par kuŗu saņem atalgojumu. Protams, arī šis darbs ir valsts darbs, bet līdz ar to valsts darbs ir katrs cits darbs: zemkopja, strādnieka, jūrnieka, amatnieka, ārsta, garīdznieka un daudzu citu. Darbs tiek gan it kā darīts šo personu pašu labā, tomēr katram savā vietā strādājot, tie kopīgi sastāda valsts darbu. Mēs visi, bērni un pieaugušie, ierēdņi un strādnieki, tie, kas darbam gatavojas, un tie, kas darbu strādā un kas saņem pensiju — visi mēs kopā esam valsts, mūsu pašu valsts, mūsu Latvija. Kā klāsies Latvijai, tā klāsies arī mums. Nedomājiet, ka atsevišķs cilvēks varēs dzīvot labklājībā, ja Latvijai klāsies slikti.

Jūs viens otrs atceraties agrākos laikus 5—6 gadus atpakaļ. Likās, ka Rīga izmirst. Arī lauciniekiem nebija ienākumu. Nauda neapgrozījās un politiskais stāvoklis kļuva arvien nedrošāks. Valstij negāja tad labi, un visi iedzīvotāji to sajuta un sajuta ļoti sāpīgi. Tā tas gāja līdz 1934. gada 15. maijam. Krīze gan jau bija sākusi mazināties, bet toreizējie valsts vadītāji nespēja grozīt

iedzīvotāju prātu un uzlabot valsts stāvokli. 15. maijā valsts stūri saņēma savās rokās mūsu vadonis Valsts Prezidents Dr K. Ulmanis. Viņš iedvesa mums jaunu garu, vienības un saderības garu, nospraužot tēvzemes celšanas darbu, iznīcinot šķelšanos. Iesākās straujā uz priekšu iešana, tikai uz priekšu un uz augšu, un tagad pa Rīgas ielām visur brauc un iet, visur piekrauti vāgumi, gar mājām darbi, gar ceļiem darbi. Pilsētās dzīve strauji aug, visur strauja un planveidīga kustība. Tas pats novērojams arī uz laukiem. Ceļi uzkopti, cēla malas apdeģētas. Jauno skolas namu iesvētīšanas svinībās papētīt šo namu celšanas vēsturi, dzirdams vienmēr viens un tas pats vārds, un tas skan: mēs jau gan agrāk domājām par skolas nama celšanu, mēs tikai nevarējām vienoties, kur to celt, jo vienī gribēja vienā pagasta stūrī, otri otrā un nebija arī naudas. Tikai 15. maija pārgrozības saveda visus kopā, izvēlējamies vietu un atradām arī līdzekļus.

Kas lai var uzskaitīt visu to augšanu! Jūs visi esat dzirdējuši par lielajiem tautas kopīgiem uzņēmumiem, ko arī ierosinājis Valsts Prezidents. Atceraties „Draudzīgo aicinājumu“. Kuŗa grāmatas jau būsat lasījuši, atceraties „kuŗa aviācijas fondu“, par kuŗa iegādātām lidmašīnām mēs visi esam priecājušies, atminaties ziedojumu vākšanu Uzvaras laukumam, kur jūs visi piedalījāties un par ko jūs izpelnījāties Valsts Prezidenta pateicību. Atminaties „Tēvzemes balvu“, vai tas viss bija priekš 15. maija pārgrozībām iedomājams? Visas šīs ārējās zīmes rāda, ka mūsu valsts stāvoklis ir uzlabojies, un mēs visi jūtamies daudz labāk, nekā pirms 1934. gada. Uzlabojies saimnieciskais stāvoklis, uzlabojies arī mūsu katra paša stāvoklis. Kas vien darbu grib, katrs var darbu dabūt. Jūs taču visi zināt, ka mums trūkst darba darītāju laukstrādnieku, jo mums ikgadus jāieved ārzemju strādnieki. Tā tad neviens nevar žēloties, ka darbu nevar dabūt. Mums trūkst labu amatnieku, mums trūkst kvalificētu darbinieku, trūkst tirgotavās labu pārdevēju, kaut gan mūsu komercskolas pārpildītas. Trūkst lauksaimniecības mašīnu vadītāju, trūkst galdnieku, trūkst kalēju, trūkst namdaŗu. Un visi arī būsat dzirdējuši, ka pa ministrijām un kanceļijām staigā jauni un arī vecāki ļaudis un meklē darbu un neatrod darbu. Visvairāk šādu meklētāju ir starp vidusskolu beigušiem.

Pastāstīšu jums kādu piemēru: kādā lielā veikalā vajadzēja vairāk desmit pārdevēju. Atsaucās daudz gribētāju, kuŗi gandrīz visi lūdzās: liekat mani labāk pie rakstu darbiem, bet ne pie pārdošanas. Bet lielais vairums gribētāju nederēja ne pie rakstu darbiem, ne pie pārdošanas, jo viņiem nav gribas īsti strādāt, nav gribas arī kaut ko mācīties. Otrs gadījums: kādai iestādei vajadzēja darbveža-grāmatveža, kas pilnīgi pārvalda kādu no Eiropas jaunajām valodām. Pieteicās 75. Lai izvēlētos to labāko, noturēja pārbaudījumus grāmatvedībā un vienā valodā, un rezultāts: neviens pats nebija abus uzdevumus pilnīgi apmierinoši veicis.

Bet kas savu darbu prot un ir darba mīlētāji, tie visi jau ir darbā un no darba viņi tik drīz neatlaidīsies. Tad tālāk: visi grib Rīgā strādāt. Neesen saņēmu garu lūgumrakstu, kur lūdzējs spilgtās krāsās apraksta savu bēdīgo likteni. Tomēr beigās izrādījās, ka lūdzējam ir vieta, tikai uz laukiem. Savā vēstulē viņš raksta: „Jūs glābsat manu dzīvību, ja dosat man vietu Rīgā, un es jums būšu pateicīgs līdz kapa malai.“ No šādiem darbiniekiem mums jāvairās, viņiem nav valsts darbs no svara, viņi dzīvo tikai savām vajadzībām. Viņi

nav mājā pareizi audzināti, nav lietderīgi izmantojuši skolas laiku vai arī viņus pati dzīve samaitājusi.

Mīļā jaunatne, mana visdziļākā vēlēšanās būtu, lai jūs tā nedarītu, bet gan censtos tā mācīties, ka jūsu zināšanas būtu ne tikai vienai dienai, bet visam mūžam. No pašām pirmām skolas dienām mācāties priekšzīmīgi, tā ka jūs savos sirds dziļumos varētu teikt: es to zinu, es to saprotu. Protams, viegli tas nav. Vieglāk ir izrēķināt, kad mani izsauks un tad iemācīties tikai vienai dienai. Bet kāda tam svētība?

Droši var teikt, ka pie tādas mācīšanās nekad īstu zināšanu nebūs. Gādāji, ka jūsu zināšanas ir drošas, tas jums vienmēr nesīs labus augļus un atvieglos nākamo zināšanu piesavināšanos. Tad jūs iemācīsaties strādāt skolā, iegūsat darba prasmi un būsat krietni darbinieki valsts darbam. Lai šī mērķa sasniegšanas darbā jūs pavada tēvzemes mīlestība un cieta griba kalpot Latvijai, kas arī nemaz nebūs grūti, ja sekosim tikai Tautas vadoņa norādījumiem un aicinājumiem. Un to es jums šodien no visas sirds novēlu.“ LTA.